

**ERİTROSİT
SEDİMENTASYON HIZI
ÜZERİNE**

**DIURNAL VARYASYONUN
ETKİSİ**

Uzm Dr Muammer Yücel

Eritrosit Sedimentasyon Hızı (ESH)

- İnflamatuvar bir sürecin varlığının ve yoğunluğunun göstergesi
- Özgül değil, hastalık tanısı koydurmaz
- Yükseklik, gizli bir hastalık varlığını gösterir
- Normal sonuçlar ciddi hastalıkları dışlamaz:
 - RA ve SLE hastalarının %5'inde ESH normaldir.

Eritrosit Sedimentasyon Hızı (ESH)

- Belirli hastalıkların gidişatını ya da tedaviye cevabı izlemede oldukça kullanışlıdır:
 - Temporal arteritis, RA, SLE, Hodgkin's lenfoma, akut romatizmal ateş, bakteriyel endokardit gibi
- ESH değışiklikleri tek bir anormal sonuçtan daha önemlidir.
- Nadir durumlarda ayırıcı tanıda yardımcı olur:
 - Akut MI – anjina pectoris, RA – osteoartrit
 - Akut apendisit – rüptüre ektopik gebelik,

Çalışmanın Amacı

- Bazı laboratuvar testlerinin diurnal varyasyon gösterdiği bilinmektedir.
- ESH, akut faz yanıtını değerlendirmede en sık kullanılan parametrelerden biridir.
- ESH, inflamasyonun başlangıcından 24 saat sonra yükselir ve tekrar düzelmeye bir ay kadar sürebilir.
- ESH'nin diurnal varyasyonu ile ilgili sınırlı sayıda literatür vardır.
- Bu çalışmada ESH'nin diurnal varyasyon açısından incelendi.

Gereç ve Yöntem

- 18-50 yaşları arasında 12 gönüllü (8 erkek, 4 kadın)
- Saat 09:00, 12:00, 15:00, 18:00 ve 24:00'de %3.8'lik sodyum sitrat içeren sedimantasyon tüplerine 1.6 ml kan örneği alındı.
- Westergren yöntemi ile ESH çalışıldı.
- Saat 09.00'da alınan örnekler bazal olarak kabul edildi.
- Saat 12.00, 15.00, 18.00 ve 24.00'de alınan örnekler bazal düzeyle karşılaştırıldı.
- SPSS 15.0 programı, Bonferroni düzeltilmesi yapılarak $p < 0.0125$ değeri ($0.05/4=0.0125$) **istatistiksel olarak anlamlılık** sınırı kabul edildi.

Bulgular

- Gönüllerin yaş ortalaması 34.4 ± 5.79
- ESH, saat 09.00'da en düşük olarak bulundu
[Ortanca=5.5 mm/saat, 3.92 – 9.8] (25.persentil – 75.persentil)
- Saat 12.00 ile 24.00'de alınan örneklerde bazal düzeye göre istatistiksel olarak anlamlı yüksek bulundu
[sırasıyla 7.8 (4.3-11.5) ve 6.6 (5.1-8.8); p değerleri sırasıyla 0.002 ve 0.009].

Sonuç

- Çalışmamızda ESH'nın diurnal varyasyon gösterdiğini
- Sabah saat 09.00'da en düşük düzeyde olduğunu
- Bu nedenle hastaların tanı ve tedavi ESH'nın gün içindeki değişiminin göz önüne alınması gerektiğini düşünüyoruz.

T.C. Sağlık Bakanlığı
İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi

- Uzm Dr Muammer Yücel¹,
- Prof Dr Mehmet Köseoğlu¹
 - *Katip Çelebi Üniversitesi, Atatürk EAH, Tıbbi Biyokimya Laboratuvarı, İzmir, Türkiye*
- Uzm Dr Alperen İhtiyar²,
 - *Selahaddin Eyyübi Devlet Hastanesi, Diyarbakır, Türkiye*